

Európsky rok aktívneho starnutia

Základné informácie o ER 2012

Európska komisia vyhlásila rok 2012 za Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami, ktorý svojim zameraním nadväzuje na európsky rok 2010, venovaný boju proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu a na minuloročné aktivity európskeho roka podporujúce dobrovoľníctvo. Výhodiskom pre vyhlásenie európskeho roka 2012 je [rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 940/2011/EÚ zo 14. septembra 2011 o Európskom roku aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami.](#)

Téma európskeho roka 2012 bola zvolená vzhľadom na rýchlejšie starnutie občanov a občianok Európskej únie a narastajúci počet starších ľudí. Na tento nárast je možné hľadieť pozitívne, pretože je dôsledkom lepšej zdravotnej starostlivosti a kvality života, avšak vzhľadom na demografické zmeny je nutné zamerať sa na mnohé problémy, ktoré prináša. Práve aktívne starnutie sa môže stať kľúčom k riešeniu demografického vývoja. Celkovým cieľom európskeho roka je uľahčovať vytváranie kultúry aktívneho starnutia v Európe spočívajúcej na spoločnosti pre všetky vekové kategórie.

Aktívne starnutie je, podľa definície Svetovej zdravotníckej organizácie, proces, v ktorom sa optimalizujú možnosti zdravia, účasti a bezpečnosti s cieľom zvýšiť kvalitu života starších ľudí. Aktívne starnutie teda musí byť podporované pracovnými príležitosťami prípadne možnosťou dobrovoľníckej práce. Umožní starším osobám podieľať sa iniciatívne a samostatne na diani v spoločnosti, a to aj vďaka upravenému bývaniu, infraštruktúre, doprave alebo prístupu k informáciám a k internetu.

Hlavná odpoveď na tieto rýchle zmeny vo vekovej štruktúre spoločnosti spočíva v podpore vytvárania kultúry aktívneho starnutia ako celoživotného procesu a v zaistení toho, aby rýchlo sa rozširujúce

skupiny obyvateľstva vo veku nad 50 rokov mali dobré možnosti týkajúce sa zamestnania a aktívneho zapojenia sa do spoločenského a rodinného života, a to aj prostredníctvom dobrovoľníctva, celoživotného vzdelávania, kultúry a športu.

Európsky rok 2012 má upozorniť tvorcov a tvorkyne verejných politik a ďalšie subjekty, že zabezpečenie dôstojného, zdravého starnutia a nezávislého života občanov si vyžaduje zmeny:

- v politikách zamestnanosti, zlepšením prístupu starších ľudí na trh práce, inováciami v organizácii práce
- v zdravotných programoch, prevencii úrazov
- v sociálnych službách
- vo vzdelávaní dospelých, celoživotnom vzdelávaní
- v zlepšovaní vhodného ubytovania
- v oblasti informačných technológií
- v oblasti dopravy

Európsky rok 2012 podnecuje a podporuje úsilie členských štátov, regionálnych a miestnych orgánov, sociálnych partnerov, občianskej spoločnosti a podnikateľského sektora vrátane malých a stredných podnikov, zamerať sa na podporu aktívneho starnutia a vynaložiť väčšie úsilie na mobilizáciu potenciálu rýchle rastúceho počtu starších obyvateľov a obyvateľiek Európskej únie. Starnutie je nepochybne veľmi náročné pre celú spoločnosť a pre všetky generácie a je aj záležitosťou medzigeneračnej solidarity a rodiny. Preto má byť Európsky rok zameraný na spolupatričnosť a spoluprácu medzi generáciami so zreteľom na rozmanitosť a rodovú rovnosť.

Aké sú konkrétne ciele európskeho roka?

- a. zvyšovať všeobecné povedomie o význame aktívneho starnutia a jeho rôznych rozmeroch a zabezpečiť, aby bolo v politických programoch zainteresovaných strán na všetkých úrovniach zaradené na popredné miesto, s cieľom vyzdvihnúť

užitočnosť starších osôb pre spoločnosť a hospodárstvo, zvýšiť jeho uznanie, podporovať aktívne starnutie, solidaritu medzi generáciami, vitalitu a dôstojnosť všetkých ľudí a viac sa snažiť o mobilizáciu potenciálu starších osôb bez ohľadu na ich pôvod a umožniť im viesť nezávislý život;

- b. podnecovať diskusiu, vymieňať si informácie a rozvíjať vzájomnú výmenu skúseností medzi členskými štátmi a zúčastnenými stranami na všetkých úrovniach s cieľom podporovať politiku aktívneho starnutia, stanoviť a šíriť osvedčené postupy a podporovať spoluprácu a súčinnosť,
- c. ponúknuť rámec pre záväzky a konkrétne opatrenia, ktoré umožnia Únii, členským štátom a zainteresovaným stranám na všetkých úrovniach, aby prostredníctvom konkrétnych činností so zapojením občianskej spoločnosti, sociálnych partnerov a podnikateľského sektora a s osobitným dôrazom na podporu informačných stratégií vypracovali inovatívne riešenia, politiky a dlhodobé stratégie vrátane komplexných stratégií riadenia otázok spojených s vekom v oblasti zamestnanosti a práce, a aby sa snažili dosiahnuť konkrétne ciele týkajúce sa aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami;
- d. podporiť činnosti, ktoré pomôžu bojovať proti diskriminácii na základe veku, odstrániť stereotypy spojené s vekom a odbúrať bariéry, najmä pokiaľ ide o možnosti zamestnania.

Ciele európskeho roka nadväzujú na existujúce dokumenty prijaté medzinárodnými organizáciami. K významným dokumentom ochrany práv starších ľudí, ktoré boli prijaté Valným zhromaždením OSN v roku 1991 patria Princípy ochrany starších. Tieto princípy sú rozdelené do piatich základných otázok: nezávislosť, participácia, starostlivosť, sebarealizácia a dôstojnosť.

Spoločenské vnímanie staroby sa snažila zmeniť aj rezolúcia Valného zhromaždenia z roku 1992, ktorou bol vyhlásený Medzinárodný rok starších ľudí (1999). Základným rámcom tohto roku bol Medzinárodný akčný plán o starnutí (1982) a jeho cieľom bolo

upozorniť na rolu starších v spoločnosti a potrebu podpory a rešpektu medzi generáciami. Dôraz sa pritom kládol na štyri základné témy: situáciu starších osôb, individuálny celoživotný vývoj, vzťahy medzi generáciami a vzájomný vzťah medzi starnutím obyvateľstva a budúcim vývojom.

Jednou z aktivít Slovenska v rámci vyhláseného roka bolo prijatie [Národného programu ochrany starších ľudí \(1999\)](#) vládou SR. Jeho cieľom bolo prezentovať požiadavku na vytvorenie lepších podmienok pre život starších osôb, a to prostredníctvom sociálnej politiky, politiky zamestnanosti, bytovej politiky, vzdelávaním, teda oblasťami do ktorých sú smerované verejné výdavky. Cieľom bolo tiež zaviazať jednotlivé rezorty, ústredné orgány štátnej správy uplatňovať princípy a zásady národného programu vo svojej činnosti.

Novším rámcom, z ktorého by mal vychádzať nový národný program by mali byť revidovaný Medzinárodný akčný plán (2002) prijatý na Druhom svetom zhromaždení k problematike starnutia v Madride a Regionálna implementačná stratégia (2002) prijatá na Ministerskej konferencii krajín strednej a východnej Európy UNECE.

Úrad vlády Slovenskej republiky (ÚV SR) spracoval [Národný pracovný program](#) Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012. [Aktivity a iniciatívy](#), ktoré národný pracovný program obsahuje sa budú realizovať aj za účasti štátnej správy, samosprávy, mimovládnych organizácií, odborových a zamestnávateľských zväzov a vedecko-výskumných inštitúcií. Na príprave ÚV SR spolupracoval aj s Výborom pre seniorov pri Rade vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť.

Brožúru Ako podporovať aktívne starnutie v Európe Podpora EÚ pre miestnych a regionálnych aktérov

nájdete na stránke:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=6480&type=2&furtherPubs=no>

Rok 2013 - Rok sv. Cyrila a Metoda

V roku 2013 si celé Slovensko pripomína významné 1150. výročie príchodu solúnskych bratov sv. Cyrila a Metoda na naše územie.

Na celonárodnej púti v Nitre, 5. júla 2012, bol slávnostne otvorený **Rok sv. Cyrila a Metoda**. Jubilejný rok sa ukončí 31. decembra 2013.

Piaty júl je dňom, keď si na Slovensku každoročne pripomíname Sviatok sv. Cyrila a Metoda, slovanských vierozvestov, ktorí k nám priniesli vieru, zostavili slovanské písmo (hlaholiku) a preložili do staroslovienčiny liturgické a biblické texty. V neslovanských krajinách si tento sviatok pripomínajú 14. februára.

Sv. Cyril a Metod boli vyhlásení za spolupatrónov Európy.

K tomuto významnému roku a výročiu bolo vytvorené aj samostatné logo, ktoré sa bude využívať pri všetkých podujatiach jubilejného roka.

Logo znázorňuje dominanty z pôsobenia sv. Cyrila a Metoda na našom území. Dvojkriž ako ich symbol a knihu, pretože k

nám priniesli - Sväté písmo a slovanskú abecedu, kultúru a liturgiu. Na dvoch listoch otvorenej knihy sú veľké písmená C a M, ktoré pripomínajú osoby sv. Cyrila a Metoda. Ďalej sú tam dva roky - 863 pripomína rok ich príchodu a 2013 pripomína 1150. výročie od ich príchodu. Pod logom je nápis "1150. VÝROČIE PRÍCHODU SVÄTÝCH CYRILA A METODA".

Zuzana Fajnorová

Sv. Cyril Konštantín Filozof

Byzantský učenec, poverený byzantským cisárom Michalom III. Misijnou činnosťou vo Veľkomoravskej ríši a v Panónii. Pôvodným menom Konštantín. Študoval v Solúne a na Vysokej dvornej škole v Carihrade. Po skončení bol začas tajomníkom carihradského patriarchu, neskôr sa stal profesorom filozofie na carihradskej vyššej škole. Zúčastnil sa na viacerých významných diplomatických posolstvách byzantského dvora. Na diplomatickej misii ku Chazarom a potom aj na Veľkú Moravu, kam prišiel na pozvanie veľkomoravského kniežaťa Rastislava, ho sprevádzal najstarší brat Metod.

Konštantín zostavil slovanské písmo – hlaholiku. Do staroslovienčiny preložil časť biblie a niektoré liturgické knihy. Po príchode na Veľkú Moravu (r. 863) zriadil prvú slovanskú vyššiu školu i literárnu slovanskú školu pod patronátom kniežaťa Rastislava. Bol autorom aj samostatných literárnych prác, z ktorých vyniká najmä básnický úvod k evanjeliáru – Proglas (Prívet). Je to priam vášnivá výzva k slovanskému ľudu, aby nezanedbal knihy písané vo vlastnom jazyku.

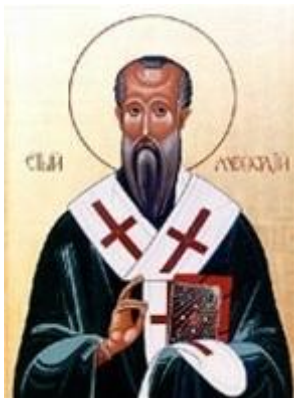
Konštantín aj s Metodom začas pobudol na dvore blatenského kniežaťa Koceľa, rodáka z Nitry, a vyškolicil mu päťdesiatich žiakov. Veľký záujem o slovanské písmo i knihy prejavil sám Koceľ.

Na sklonku života Konštantín v Benátkach jedinečne obrátil slovanskú liturgiu. V Ríme dosiahol schválenie slovanskej liturgie.

Konštantín, ktorý na sklonku života prijal meno Cyril, vstúpil v Ríme do kláštora, kde zomrel 14. februára 869. Pochovaný je v Bazilike sv. Klementa v Ríme.

Zdroj: Pyramída č. 19 (1972), str. 599

Sv. Metod

Asi r. 813-885 – panónsko-moravský arcibiskup, pôvodným menom Michal (alebo Manuel).

Narodil sa v Soluni. Dostal dobré vzdelanie, najmä v právnych vedách ; jeho protektorom na vtedajšom byzantskom cisárskom dvore bol kancelár Theoktistos. Za cisára Michala III. (842-867) sa po potlačení povstania Slovanov na juhu Makedónie a na Peloponéze stal správcom pravdepodobne Strumskej (Strymonskej) provincie. V tejto funkcii zotrval vyše 10 rokov (asi 843-856). Pravdepodobne v súvislosti so stratou pozície svojho ochrancu Theoktista sa vzdal (alebo bol zbavený) funkcie a vstúpil do kláštora na Olympe neďaleko Brusy v Malej Ázii, kde prijal mníšske meno Metod.

Spolu s jeho bratom Konštantínom – filozofom (neskôr prijal meno Cyril) ho cisár vyslal k Chazarom na Krym.

Okolo r. 863 ich cisár Michal III., po predchádzajúcej žiadosti moravského kniežaťa Rastislava, aby mu poslal učiteľov, čo ovládajú slovanský jazyk, vyslal na Veľkú Moravu.

Pre toto poslanie zostavili slovanské písmo (hlaholiku) a preložili do staroslovienčiny liturgické a biblické texty. Okrem hlásania evanjelia pripravovali mladých mužov na kňazstvo. V roku 867 odišli do Ríma, kde pápež Hadrián II. schválil ich činnosť a uznal staroslovienčinu ako liturgický jazyk.

Pápež Hadrián II. vymenoval Metoda za apoštolského legáta a za arcibiskupa pre územie Veľkej Moravy. Cestou z Ríma ho však bavorskí biskupi zajali a väznili vo Švábsku.

Metod zomrel 6. apríla 885 a pochovali ho v hlavnom moravskom chráme z ľavej strany oltára presvätej Bohorodičky Márie. Dodnes však nie je jasné, kde sa toto miesto nachádza.

Zdroj:

Pyramída č. 99, Roč. IX, október 1979, str. 3149 (skrátene)

http://spravy.pravda.sk/slovensko-si-pripomina-bratov-cyrila-a-metoda-fo9-/sk_domace.asp?c=A070705_101112_sk_domace_p12 (skrátene)

Leto Galantskej knižnice v letnom tábore Nebojsa

Letný tábor v Nebojsi organizuje každoročne Centrum voľného času Galanta a Galantská knižnica tradične prispieva programom pre deti. Tohoročnou prvou a vydarenou akciou bol „Život indiána“. Deti v indiánskom oblečení počúvali zaujímavé

rozprávania p. Andu, ktorý im porozprával o živote indiánov. Priniesol im indiánske rekvizity, ktoré potom rozdal ako darčeky za zvedavé otázky, na ktoré im odpovedal. Dôkazom toho, že sa im toto dopoludnie veľmi páčilo bola perfektná atmosféra.

Ďalšou akciou, ktorou knižnica spestrila deťom v dennom tábore jeden pekný deň, bolo „Nakresli príbeh – rozprávku na asfalt“. Ako super, že sme si kreslenie na asfalt naplánovali 24.7. a nie o deň neskôr, prišli by sme

o kopec milých a pekných výtvorov, ktoré boli samozrejme aj odmenené. Všetky deti kreslili literárne príbehy, rozprávky. Vyhrala Lochneská prišera, za ňou nasledovala Červená čiapočka a Tri prasiatka. V tejto úspešnej spolupráci by sme radi pokračovali aj v budúcich rokoch.

Katarína Bedečová ; foto archív GK

Vynovená knižnica

Galantská knižnica od roku 2006 postupne prerába svoje priestory. Čítareň s internetovou miestnosťou majú svoju rekonštrukciu už za sebou. Toto leto prišlo na rad oddelenie beletrie a náučnej literatúry pre dospelých. Na dva letné prázdninové mesiace knižnica

zatvorila svoje priestory a začala sa veľká rekonštrukcia. Najprv sa museli vyniesť všetky knihy (vyše 60 000 kusov), čo nebola žiadna maličkosť. Potom prišli na rad regále a police. Keď bola miestnosť prázdna, prišla na rad podlaha. Staré linoleum sa vytrhalo a pracovníci z príslušnej firmy sa nám postarali o novú liatu podlahu.

Výpožička sa vymaľovala a už sa čakalo na nové zariadenie, ktoré bolo medzičasom vo výrobe. V polovici augusta prišla prvá zásielka nových regálov a začalo sa s opätovným zaplňaním polic knihami. Pracovali sme ako včeličky, aby sme termín otvorenia knižnice – 2.9.2012 stihli dodržať.

Ako posledné prišli výpožičné pulty. Urobili sa ešte posledné kozmetické úpravy, výpožička žiarila novotou a bola nachystaná na prvých čitateľov, ktorí už netrpezlivo čakali na jej otvorenie. Reakcie našich čitateľov boli len pozitívne a plné chvály. Sme radi a tešíme sa z toho, že môžeme našim návštevníkom ponúknuť moderné priestory na vysokej úrovni.

Pokiaľ ste ešte nestihli prísť pozrieť naše vynovené priestory a vypožičať si dobrú knihu všetci ste vítaní. Tešíme sa na vašu návštevu!

Zuzana Fajnorová

Foto: archív GK

Deň Trnavského samosprávneho kraja v Galantskej knižnici

Galantská knižnica pri príležitosti Dňa Trnavského samosprávneho kraja 4. októbra 2012 usporiadala besedu Využívanie voľného času a odmietanie drogových látok. Podujatia sa zúčastnili študenti SOŠOaS Galanta pod vedením Ing. E. Haberlovej. Ďalším podujatím, ktoré sa v rámci tohto dňa uskutočnili v priestoroch

klubovne Galantskej knižnice bola výstava Regionálni autori detskej literatúry. Vystavené boli diela spisovateľov žijúcich a pochádzajúcich z nášho regiónu. Medzi nimi boli: K. Fellingner, J. Gágyor, M. Haraszti, M. Jakubecz, J. Navrátil, M. Molnárová a A. Mikola.

Niektorí z nich ako K. Fellingner a M. Molnárová už v minulosti našu knižnicu navštívili. Teraz sa prišiel porozprávať s deťmi spisovateľ József Gágyor. Spisovateľ pútavou formou rozprával deťom o tom ako sa rodí kniha. Deti sa do besedy aktívne zapájali, kládli zaujímavé otázky. Výstavy a besedy sa zúčastnili deti ZŠ Z. Kodálya s VJM Galanta. Na záver spisovateľ každému poskytol autogram a deťom, ktoré doniesli knihu, ju ochotne dedikoval. Beseda mala veľký úspech a deti sa rozlúčili so spisovateľom s nádejou, že toto rozprávanie bude mať ešte pokračovanie.

Angelika Biróová
Galantská knižnica
odd. literatúry pre deti a mládež ; foto: archív GK

Stretnutie s paralympionikom Richardom Csejteyom

Dňa 15. novembra 2012 zorganizovala Galantská knižnica pre študentov Gymnázia Zoltána Kodálya s VJM Galanta stretnutie so športovcom - paralympionikom Richardom Csejteyom, ktorý na XIV. letných paralympijských hrách v Londýne získal vo svojej disciplíne – stolnom tenise striebornú medailu. Športovca s Galantou spája

skutočnosť, že je 14 rokov hráčom stolnotenisového oddielu Gasto Metalfin Galanta. Študentom bol predstavený športovec, premietnutý zápas z paralympijských hier v Londýne a formou rozhovoru bol priblížený život vrcholového športovca. Nakoniec bol

priestor daný i publiku, kedy sa každý mohol spýtať na to, čo ho najviac zaujímalo. No a záver bol venovaný spoločnému fotografovaniu.

Angelika Biróová
Galantská knižnica
Foto: archív GK

V renesančnom kaštieli v Galante krstili
Zborník Mária Terézia Artnerová – Theone
venovaný 240. výročiu narodenia poetky, dramatičky
a spisovateľky...

„Napriek tomu, že Mária Terézia Artnerová je hlboko seriózna, bibliografická a dôstojná historická, navyše priekopnícka sonda, svojím étosom je plná fantázie, snov, imaginácie, ilúzií, i mágie. Najmä tým, že oblúkom dúhy spreď 240 rokov, medzi nás skĺzla, nežná, pôvabná,

krehká, červovlasá bytosť, ktorá okrem iného svojou baladou inšpirovala takých veľkých duchov umenia, ako boli Heinrich Heine a francúzsky skladateľ Adolphe Adam – k vytvoreniu svetoznámej Giselle, nádherného baletu, v ktorom sa víly – prosím pekne – spod Strečna, vznášajú v opare hviezd, tancujú na lesnej čistinke, natriasajú svoje tylové, pastelové, feromónové lapače a lákajú do kruhu svätajánske mušky, nezáleží, či sa volajú Hilarion, alebo Janko, stačí, že im smrtiaci kolotoč voní učaril. Artnerová vstúpila do tohto starého kaštieľa, ako nevstúpila zatiaľ do žiadneho, v takom širokom zábere jej literárneho talentu a prihovára sa nám jazykom (i keď nemeckým), ktorému rozumieme, lebo ona vysiela slovo do sfér duše, mení ho na vtáka, čo zaletí v diaľne kraje zákutí ľudských osudov, dotkne sa krídlami boľavých sŕdc, otvorí dvere do rodnej zeme, zabrnká na strunu koreňov, ako drumľa rozkmitá hrud' každej citlivej bytosti. Už sme si za 20 rokov tak zvykli na prázdne škrupiny, čo sa tvária ako petrohradské zlaté vajcia, na stojaté mláky, ktoré sa vydávajú za Mariánsku priekopu, na potemkinovské fasády, ktoré si hovoria celebrity, že keď nám vložia do ruka drahokam, zrazu neviem, čo s ním a prehadzujeme si ho v rukách, ako žeravý uhlík. Prehadzujeme, kúzlime, že nič nevidíme, kľučkujeme, aby sme

nevyzerali ako barbari, schovávame sa za frázy, aby sme sa vyhli pohľadu priamo do očí, radšej sa staneme hluchými a zabudneme, že sme priatelia. Napodiv, nezvíťazí materiálny egoizmus, vďaka piesni hladnej duše. Vďaka divoške, čo vyzula lodičky a behala

s vlkmi, lebo história a čínorodosť vlkov a žien majú svoje paralely. Obe entity majú ostré zmysly, hravého ducha, silne vyvinutý zmysel pre oddanosť, sú vytrvalé a silné, hlboko intuitívne, náruživito sa starajú o svoje rodiny, partnerov, blízkych. Prispôbia sa neustále sa meniacim okolnostiam, sú odolné a statočné. A tak Artnerová prišla medzi nás vďaka, A IBA VĎAKA, neúnavnému nielen tvorivému a autorskému, ale aj menežérskeho a diplomatického úsiliu Dr. Anny Jónasovej. Jej vďačí Artnerová za to, že sme ju zabudnutú, zaviatu prachom storočí a necitlivosti mohli dnes medzi nami privítať. Zohrejme teda v dlani ten malý drahokam a privítajme obe ženy! Poďakujme Bohu, že hľadačky pokladov nevyhynuli ako svätajánske mušky a víly spolu s nimi.

Monika Varsányiová

foto: Peter Pozník

prevzaté z mesačníka Galantský a Šalienský žurnál č. 12/2012

Umením spisovateľa je vložiť niekoľko rokov, do jednej jedinej knižky.

Maybellin Weasley

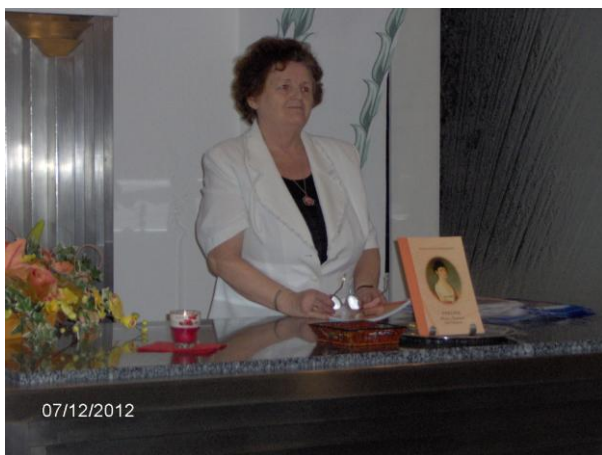
Kniha je ako človek. Dôležité je to, čo je vnútri, či je zaujímavá, a nie obal.

Anonym

Nová kniha galantskej autorky

Nie každodenné podujatie sa uskutočnilo dňa 7. decembra 2012 v Renesančnom kaštieli v Galante. Bol to literárny podvečer, kde sme krstili v poradí už druhú knihu galantskej autorky, PhDr. Anny Jónasovej. Po publikácii o galantskej tlačiarňi siahla po ďalšej jej srdcu blízkej téme – ako vieme, venuje sa dejinám knižnej kultúry v okrese Galanta – literatúre, a to rakúskej spisovateľke Márii Terézii Artnerovej (1772-1829).

Je málo známe, že táto rakúska poetka, spisovateľka a dramatička sa narodila v neďalekej Šintave. Ťažiskom jej literárnej tvorby bola poézia a divadelné hry. Prvá jej báseň bola uverejnená v roku 1792.

Jej prvá básnická zbierka *Feldblumen aus Ungars* (Poľné kvety z uhorských lúk) vyšla v roku 1800, ďalšia *Neuere gedichte von Theone* (Novšie básne od Theone) v roku 1806 a tretia *Gedichte, Gewälht, verbessert, vermehrt* (vybrané, upravené a doplnené

verše) v roku 1913. Napísala aj divadelné hry a osudovú tragédiu *Die That* (Čin).

V zborníku, ktorý vyšiel pri príležitosti 240. výročia jej narodenia pod názvom *Theone*, sa venuje autorka osobnému životu a literárnej tvorbe M. T. Artnerovej. Doplnila aj niektoré prázdne miesta jej životopise. Pri literárnej tvorbe sa sústreďuje autorka na tie, ktoré sa tematicky, personálne i geograficky viažu na územie Slovenska napr. Piešťany, Bučany, Strečno, rieka Váh. Balada *Der Willi-Tanz* (1822) čerpá námet zo slovenských ľudových piesní o vílach, ktorá prešla spod Strečna až na parížske a potom na svetové baletné pódia – slúžila ako podnet k jednej z najkrajších baletných diel – *Giselle*

(Paríž, 1841). Zborník obsahuje aj úryvky z diela Márie Terézie Artnerovej a doplnený je prílohami a obrázkami.

Slávnostný krst uskutočnila autorka spolu s lektorkou knihy p. Monikou Varsányiovou písmačkami a zástavkami troch národností žijúcich na území Rakúsko-Uhorska. Na prezentácii publikácie odzneli i úryvky z diel Artnerovej v podaní skúsených recitátorov, p. Šajbidora a p. Horváthovej v

nemeckom i slovenskom jazyku. Zborník bol vydaný v spolupráci Občianskeho združenia Galanta literárna a Galantskej knižnice v Galante.

Pre milovníkov literatúry bolo toto podujatie naozajstným zážitkom, za ktorý ďakujeme organizátorom Trnavskému samosprávnemu kraju v Trnave, Občianskemu združeniu Galanta literárna, Galantskej knižnici v Galante, Mestskému kultúrnemu stredisku v Galante a Únii žien v Galante, v neposlednom rade aj za ich finančnú podporu.

Mgr. Judita Kontárová

Foto: Katarína Bedečová

Výňatok z knihy:

Ján Kollár:

Národné spievanky – Poznamenania a pojednania

XV. kapitola

Mená tých pánov a paní, ktorí svoje sbierky a rukopisy pre toto vydanie Spievaniek požičali a zaslali:

I. Z Nitrianskej a Trenčianskej stolice:

2. Theresia Artnerová, narodená v Šoproni (Šoporni) r. 1772, povestná spisovateľka a poetka nemecká, zdržiavala sa často v Nitrianskej a Trenčianskej stolici na majetkoch barónov Zayovcov, najmä v Bučanoch, v Ozorovciach atď., kde prostonárodné spevy a rozprávky sbierať dala, do nemčiny prekladala a nám láskavou rukou poslala. Zomrela r. 1829 v Chorvátsku.

Vatikán urobil z knižnice nedobytný Pentagon, investoval milióny

Vatikán po trojročnej rekonštrukcii v roku 2010 znova otvoril apoštolskú knižnicu. Jej 70 000 zväzkov bude k dispozícii na štúdium v klimatizovaných miestnostiach. Knihy majú čipy, ktoré zabránia odcudzeniu. Vyniesť si zväzok z knižnice môže jediný človek na svete, a to pápež.

Knižnicu uzavreli v roku 2007. Prešla nákladnou opravou, ktorá stála v prepočte takmer 9 miliónov eur. Okrem stavebných úprav nádhernej haly so stropnými freskami tiež čistili a registrovali všetky knihy.

Knižnicu založil v polovici 15. storočia pápež Mikuláš V. s 350 latinskými spismi. Ešte za jeho života sa zbierka rozrástla na 1500 diel a stala sa najväčšou v Európe. V jej zbierkach je teraz najstarší známy ucelený výtlačok biblie. Pochádza z obdobia okolo roku 325 a je to

zrejme jedna z 50 biblií, ktoré si objednal cisár Konštantín.

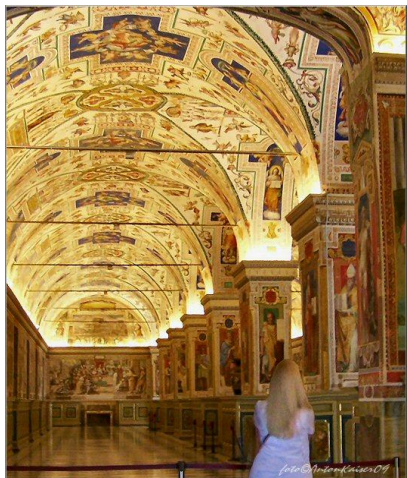
Knižnicu zatvorili v lete 2007 a jej opravu dokončili podľa pôvodného harmonogramu. Zákaz vstupu znamenal tiež pozastavenie mnohých vedeckých projektov.

Na štúdium zväzkov vatikánskej knižnice dostáva každý rok povolenie asi 5000 ľudí, väčšina z nich na základe postgraduálneho vedeckého štúdia. Pre prácu v študovni platia prísne pravidlá: dovnútra sa nedá prísť s perom, jedlom ani minerálnou vodou.

Zväzky sú uložené v protiletadlovom protipožiarnej bunkri, do ktorého nepreniká prach. Pre vstup do klimatizovanej študovne vybudovali novú vežu.

Súčasťou rekonštrukcie boli aj nové bezpečnostné opatrenia.

Okrem toho, že knihy sú vybavené počítačovými čipmi, v študovni

sú kamery a prichádzajúci ľudia prechádzajú pri vstupe aj odchode cez turnikety.

Vedenie knižnice sa pre moderné zabezpečenie rozhodlo po incidente, pri ktorom profesor dejín z Ohajskej štátnej univerzity Anthony Melnikas v roku 1987 vyniesol z knižnice vytrhnuté stránky zo spisu pochádzajúceho zo 14. storočia a patriaceho kedysi básnikovi Franciskovi Petrarkovi. Melnikas sa k činu priznal a v roku 1996 ho odsúdili na 14 mesiacov väzenia.

Vatikánska knižnica má dnes celkom 150 000 rukopisov, ale nie do všetkých sa dá nahliadnuť. V jej susedstve je vatikánsky tajný archív, obsahujúci vatikánsku korešpondenciu a dokumenty vzťahujúce sa k pápežom.

Zdroj: <http://cestovanie.pravda.sk/cestovny-ruch/clanok/4379-vatikan-urobil-z-kniznice-nedobytny-pentagon-investoval-miliony/>

Nová generálna riaditeľka SNK

Na základe výsledkov výberového konania vyhláseného Ministerstvom kultúry SR sa novou generálnou riaditeľkou Slovenskej národnej knižnice (SNK) stala **Ing. Katarína Krištofová**, PhD., ktorú do funkcie menoval minister kultúry Marek Maďarič dňa 10. júla 2012. Novú generálnu riaditeľku do funkcie za účasti vedúcich zamestnancov SNK uviedol generálny riaditeľ Sekcie kultúrneho dedičstva MK SR Pavol Šimunič 11. júla 2012.

Zdroj: www.snk.sk

Plán edičnej činnosti Galantskej knižnice na rok 2013
Oddelenie bibliografie a informácií a oddelenie metodiky

1.

730(437.6) : 015

Kontárová, Judita

Akademický sochár Štefan Prokop (1941-1987) : personálna bibliografia / Zost. Judita Kontárová.

– Galanta: Galantská knižnica, 2013.

2.

929(437.6): 015

Kontárová, Judita

Kalendár výročí osobností okresu Galanta : 2013 [Elektronická databáza] / Zost. Judita Kontárová.

– Galanta: Galantská knižnica, 2013. – Dostupné na internete : < [http : // www.galantskakniznica.sk](http://www.galantskakniznica.sk)>.

3.

015(437.6)

Kontárová, Judita – Medovčíková, Lenka – Fajnorová, Zuzana

Regionálna článková databáza [Elektronická databáza VIRTUA] /

Zost. Judita Kontárová, Lenka Medovčíková, Zuzana Fajnorová. –

Galanta: Galantská knižnica, 2013. – Dostupné na internete :

< [http : // www.snk.sk](http://www.snk.sk)>, <[http : // www.kis3g.sk](http://www.kis3g.sk)>.

4.

27-36(437.6)

Kontárová, Judita

Po stopách sv. Cyrila a Metoda v okrese Galanta : bibliografický

leták k 1150. výročiu príchodu vierozvestcov na územie Slovenska /

Zost. Judita Kontárová. – Galanta : Galantská knižnica, 2013

5.

Fajnorová, Zuzana

Knihovnícky obzor 1/2013. Metodicko-inštruktážny časopis pre knihovníkov verejných knižníc okresu Galanta. / Zost. Zuzana Fajnorová. – Galanta : Galantská knižnica, 2013.

6.

Fajnorová, Zuzana

Knihovnícky obzor 2/2013. Metodicko-inštruktážny časopis pre knihovníkov verejných knižníc okresu Galanta. / Zost. Zuzana Fajnorová. – Galanta : Galantská knižnica, 2013.

Odišiel Ladislav Tavalí

Dňa 21. novembra 2012 vo veku 64 rokov nečakane opustil literárny svet spisovateľ Ladislav Tavalí. Patril k jedným z mála rómskych spisovateľov na Slovensku.

Pochádzal zo Sládkovičova. Svoju tvorbu venoval prevažne histórii a tradíciám Rómov. Jeho autobiografické spomienky z detstva ale aj románové príbehy si mohli čitatelia prečítať v dvojjazyčných knihách – v rómštine i v slovenčine. Jeho prvá kniha sa na pulkoch kníhkupectiev objavila v roku 2007. Na svojom konte ich mal už päť a koncom roka očakával vydanie svojej šiestej knihy – posledný diel trilógie Kone za lásku – O grasta vaš o kamibe. Žiaľ už sa jej nedočkal.

Češť jeho pamiatke!

-zf-

Pripomíname si:

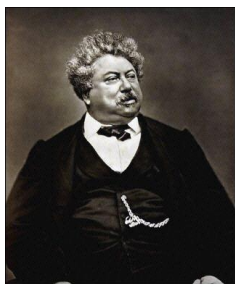

Július Satinský

* 20. august 1941, Bratislava – † 29. december 2002, Bratislava

- *slovenský herec, komik, dramatik, spisovateľ a autor literatúry pre deti*

Július Satinský bol jednou z najvýznamnejších osobností slovenského kultúrneho života. Spolu s Milanom Lasicom bol zakladateľom moderného slovenského humoru. Divácku pozornosť získali reláciami Ktosi je za dverami a Nikto nie je za dverami a mnohými predstaveniami v Divadle na korze, Tatra revue a Štúdiu S (neskôr Štúdiu L&S) v Bratislave. V posledných rokoch Júliusa Satinského mohli diváci vidieť v Štúdiu L&S v predstavení Šľak ma ide trafiť, či v inscenácii Jubileum. Satinskému vyšli knihy Moji milí rodáci, Listy rodákovi o nebezpečenstvách, ktoré im hrozia, Karavána šteká, psi idú ďalej, Šľak ma ide trafiť, Chlapci z Dunajskej ulice a Polstoročie s Bratislavou. U detí si získal popularitu vďaka knihe Rozprávky uja Klobásu. Posmrtné vyšla kniha spomienok Momentálne som mŕtvy, zavolajte neskôr či výber fejtónov Listy z Onoho sveta, ktorý zostavila jeho dcéra Lucia. Literárne činný bol aj ako spoluautor divadelných scénok Nečakanie na Godota, divadelných hier Náš priateľ René, Deň radosti a Jubileum. Účinkoval vo filmoch S tebou mňa baví svet, Vesničko má středisková, Utekajme, už ide! a ďalších.

Alexandre Dumas st.

* 24. júl 1802, Villers-Cotterêts, Aisne – † 5. december 1870, Puys, Seine-Maritime

- *francúzsky prozaik a dramatik obdobia romantizmu*

Bol synom generála a vnukom francúzskeho markíza a kreolky z francúzskej kolónie Santo Domingo (dnes Haiti). Preslávil sa najmä dobrodružnými historickými románmi. Veľa jeho diel viacnásobne dostalo filmovú podobu. Úspešný románopisec a dramatik bol v kruhoch parížskej bohémy povestný svojou telesnou silou a bujnou povahou.

Najznámejšie diela : Traja mušketieri, Gróf Monte-Christo, Kráľovná Margot, Dáma z Monsoreau, Kráľov šašo, Pamäti lekára, Joseph Balsamo, Kráľovnin náhrdelník, Dobytie Bastily, Grófka fe Charny, Parížski mohykáni.

Dumas svojimi románmi zarobil veľký majetok, ale svojim bohémym a rozšafným životom prišiel o všetko a na sklonku života splácal obrovské dlhy.

Na konci života sa uchýlil k synovi Alexandrovi Dumasovi ml., kde zakrátko aj zomrel. Alexandre Dumas sa vďaka svojim románom, plným dobrodružstiev, veľkých a smelých činov svojich hrdinov stal najčítanejším autorom všetkých čias.